

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 6.10.2011
KOM(2011) 611 wersja ostateczna

2011/0273 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu
Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”**

{SEC(2011) 1138 final}

{SEC(2011) 1139 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

Dnia 29 czerwca 2011 r. Komisja przyjęła wniosek w sprawie kolejnych wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020: budżet na realizację strategii „Europa 2020”. W swoim wniosku Komisja przyjęła, że polityka spójności powinna pozostać zasadniczym elementem kolejnego pakietu finansowego, i podkreśliła jej kluczową rolę w realizacji strategii „Europa 2020”.

Komisja zaproponowała szereg istotnych zmian w sposobie opracowywania i wdrażania polityki spójności. Do najistotniejszych elementów wniosku należy koncentracja środków na mniejszej liczbie priorytetów, ściślej niż do tej pory powiązanych ze strategią „Europa 2020”, położenie nacisku na wyniki, monitorowanie postępów w osiąganiu uzgodnionych celów, większe zastosowanie uwarunkowań i uproszczenie procesu realizacji.

Niniejsze rozporządzenie ustanawia przepisy ogólne regulujące europejską współpracę terytorialną. Opiera się ono na pracach podjętych od czasu opublikowania w maju 2007 r. czwartego sprawozdania w sprawie spójności, w którym przedstawiono główne wyzwania, przed którymi staną regiony w najbliższych dziesięcioleciach, oraz rozpoczęto debatę na temat przyszłej polityki spójności. Dnia 9 listopada 2010 r. Komisja przyjęła piąte sprawozdanie w sprawie spójności, w którym zawarła analizę tendencji społecznych i gospodarczych oraz przedstawiła zarys kierunków przyszłej polityki spójności.

Polityka spójności jest głównym instrumentem inwestycyjnym służącym realizacji głównych priorytetów Unii określonych w strategii „Europa 2020”, poprzez koncentrację na państwach i regionach o największych potrzebach. UE jest w stanie podnosić poziom życia wszystkich swoich obywateli i to należy do jej największych osiągnięć. Czyni to nie tylko poprzez wspieranie rozwoju i wzrostu gospodarczego mniej zamożnych państw członkowskich i regionów, lecz również poprzez rolę, jaką odgrywa w integracji jednolitego rynku, którego rozmiary sprawiają, że wszystkie części UE, zarówno bogate, jak i biedne, te duże, i te małe, zyskują dostęp do rynków i osiągają korzyści skali. Przeprowadzona przez Komisję ocena dotychczasowych wydatków w ramach polityki spójności wykazała wiele przykładów na to, jak polityka spójności wnosi wartość dodaną, przyczyniając się do wzrostu gospodarczego, i stymuluje inwestycje prowadzące do tworzenia miejsc pracy, do czego mogłoby nie dojść bez dofinansowania z budżetu UE. Jednakże ocena ta wskazała również na skutki rozproszenia i brak określenia priorytetów. W czasie, gdy środki publiczne są ograniczone, a inwestycje stymulujące wzrost gospodarczy są potrzebne bardziej niż kiedykolwiek, Komisja postanowiła zaproponować istotne zmiany w polityce spójności.

Niniejszy wniosek jest częścią pakietu ustawodawczego polityki spójności na okres 2014–2020. Europejska współpraca terytorialna jest jednym z celów polityki spójności i stanowi ramy realizacji wspólnych działań i wymiany doświadczeń w zakresie polityki między podmiotami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi z różnych państw członkowskich. Jest to szczególnie ważne z uwagi na to, że wyzwania, przed którymi stoją państwa członkowskie i regiony, w coraz większym stopniu wykraczają poza granice krajowe i regionalne, oraz wymagają podjęcia współpracy na odpowiednim poziomie terytorialnym. Europejska współpraca terytorialna może zatem stanowić również istotny wkład w realizację nowego, wymienionego w Traktacie celu spójności terytorialnej.

Europejska współpraca terytorialna ma szczególne znaczenie, ponieważ:

- Problemy transgraniczne można najskuteczniej rozwiązać poprzez współpracę wszystkich zainteresowanych regionów, tak aby uniknąć nieproporcjonalnych kosztów dla jednych i oportunistycznego zachowania innych (np. problem transgranicznego zanieczyszczenia środowiska).
- Współpraca może stanowić skuteczny mechanizm wymiany dobrych praktyk i uczenia się rozpowszechniania know-how (np. w zakresie podnoszenia konkurencyjności).
- Współpraca może zapewnić większą skuteczność rozwiązań konkretnych problemów dzięki korzyściom skali i osiągnięciu masy krytycznej (tworzenie klastrów w celu wspierania badań i innowacji).
- Za sprawą koordynacji polityk sektorowych, działań i inwestycji w skali transgranicznej i transnarodowej można ulepszyć sposób rządzenia.
- Utrzymywanie stosunków z sąsiadami UE w ramach programów współpracy na granicach zewnętrznych UE może przyczynić się do bezpieczeństwa i stabilności, i do rozwoju wzajemnie korzystnych relacji.
- W niektórych kontekstach, takich jak baseny morskie i regiony przybrzeżne, współpraca i działania transnarodowe są niezbędne, by wspierać wzrost gospodarczy, zatrudnienie i zarządzanie oparte na ekosystemie.

Nadrzędne przesłanki przyszłej polityki spójności mają zastosowanie również w kontekście europejskiej współpracy terytorialnej. Proponowane rozporządzenie obejmuje zatem dostosowanie do strategii „Europa 2020”, elementy zwiększające skuteczność interwencji Funduszu i ogólne uproszczenia podejścia do procesu realizacji.

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENY SKUTKÓW

2.1. Konsultacje oraz porady ekspertów

Niniejsze rozporządzenie opiera się na szerokich konsultacjach z zainteresowanymi stronami, w tym z państwami członkowskimi, regionami oraz z partnerami społecznymi i gospodarczymi.

Konsultacje społeczne na temat wniosków z piątego sprawozdania w sprawie spójności odbyły się między 12 listopada 2010 r. a 31 stycznia 2011 r. Otrzymano łącznie 444 opinie. Wśród respondentów były państwa członkowskie, władze regionalne i lokalne, partnerzy społeczni, organizacje działające w interesie ogólnoeuropejskim, organizacje pozarządowe, obywatele i inne zainteresowane podmioty. W ramach konsultacji społecznych zadano szereg

pytań dotyczących przyszłości polityki spójności. Streszczenie wyników konsultacji zostało opublikowane w dniu 13 maja 2011 r.¹

Uwzględniono także wyniki ocen *ex post* przeprowadzonych w odniesieniu do programów INTERREG 2000-2006², parlamentarne sprawozdanie dotyczące celu 3³ oraz szeroki wachlarz badań i porad ekspertów, na przykład w ramach programu INTERACT. Porady ekspertów uzyskano także w ramach grupy wysokiego szczebla debatującej nad przyszłością polityki spójności, złożonej z ekspertów z administracji krajowych, której dwa spotkania poświęcone były bardziej szczegółowo europejskiej współpracy terytorialnej.

Wyniki konsultacji społecznych na temat piątego sprawozdania w sprawie spójności wskazują na istnienie szerokiego konsensusu w kwestii wysokiej wartości dodanej europejskiej współpracy terytorialnej. Apelowano jednak o większe ujednoczenie zasad i procedur w poszczególnych państwach członkowskich⁴. Kilka państw członkowskich podkreśliło także konieczność przyjęcia oddzielnego rozporządzenia lub odrębnych ram prawnych dla programów współpracy, aby lepiej uwzględnić specyfikę międzynarodową⁵.

Głównym wnioskiem z oceny *ex post* jest fakt, że programy współpracy terytorialnej nie zawsze koncentrują się na ograniczonej liczbie priorytetowych tematów, lecz przyjmują stosunkowo szerokie strategie interwencji, co utrudnia osiągnięcie namacalnych rezultatów⁶. Inne istotne zalecenie dotyczy konieczności wprowadzenia bardziej aktywnego i ciągłego współdziałania z programami konwergencji i konkurencyjności i innymi programami współpracy terytorialnej działającymi na obszarze objętym działaniem programu w celu zapewnienia komplementarności, koordynacji i synergii. W ocenie wyraźnie zalecono opracowanie bardziej komplementarnego i zintegrowanego podejścia na okres po 2013 r.⁷

Podobnie eksperci w grupie wysokiego szczebla podkreślili potrzebę większej koordynacji i strategicznego ukierunkowania, zarówno na poziomie polityki ogólnej, jak i poszczególnych programów⁸. Wskazano również, że należy wzmocnić powiązania z programami konwergencji i konkurencyjności, oraz wezwano do przyjęcia szczegółowych przepisów regulujących współpracę terytorialną, do ogólnej harmonizacji obowiązujących przepisów oraz do uproszczenia⁹.

¹ „Wyniki konsultacji społecznych w sprawie wniosków z piątego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”, Bruksela, dokument roboczy służb Komisji, SEC(2011) 590 wersja ostateczna, 13.5.2011.

² „INTERREG III Community Initiative (2000-2006) Ex Post evaluation”, Panteia and Partners, maj 2010 r.

³ „Sprawozdanie dotyczące celu 3: wyzwanie dla współpracy terytorialnej – przyszły harmonogram współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej (2010/2155 (INI))”, przyjęte w dniu 23 czerwca 2011 r.

⁴ „Wyniki konsultacji społecznych na temat wniosków z piątego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”, Bruksela, dokument roboczy służb Komisji, SEC(2011) 590 wersja ostateczna, 13.5.2011.

⁵ Komentarze Francji, Węgier, Austrii, Malty, Włoch, Hiszpanii i Rumunii.

⁶ „INTERREG III Community Initiative (2000-2006) Ex Post evaluation”, Panteia and Partners, maj 2010 r., s.3-4.

⁷ „INTERREG III Community Initiative (2000-2006) Ex Post evaluation”, Panteia and Partners, maj 2010 r., s.9.

⁸ „High level Group reflecting on future cohesion policy - report of fourth meeting – 25-26 March 2010”, s. 2.

⁹ „High level Group reflecting on future cohesion policy - report of fourth meeting – 7-8 March 2010”, s. 6.

W sprawozdaniu Parlamentu podkreślono potrzebę lepszego zintegrowania europejskiej współpracy terytorialnej na wszystkich szczeblach planowania strategicznego, lepszej koordynacji programowania między programami współpracy i programami regionalnymi oraz uproszczenia procesu realizacji, poprzez przyjęcie odrębnego rozporządzenia dotyczącego współpracy, lepiej odzwierciedlającego jej specyfikę¹⁰.

2.2. Ocena skutków

Warianty ocenione w ramach oceny skutków odnoszą się do poprawy strategicznego ukierunkowania i koordynacji między programami współpracy i programami regionalnymi. Rozważane warianty obejmowały utrzymanie status quo (szerokie priorytety, brak formalnego powiązania między programami współpracy i programami regionalnymi), scenariusz skupiający się na koncentracji tematycznej i włączeniu współpracy w ogólne ramy strategiczne (ograniczona liczba celów tematycznych, które można wybrać w ramach programów transgranicznych i transnarodowych, włączenie aspektów współpracy do wspólnych ram strategicznych i umów partnerskich) oraz scenariusz oparty na pełnym włączeniu aspektów współpracy do programów regionalnych, bez potrzeby prowadzenia oddzielnych programów współpracy. Wybrano drugi wariant, ponieważ zapewni on lepsze ukierunkowanie na europejskie priorytety, wzmocni logikę interwencji w programach oraz zagwarantuje lepsze powiązanie i spójność z programami regionalnymi.

W oparciu o przeprowadzone konsultacje i ocenę skutków oraz otrzymany wkład wniosek legislacyjny dotyczący rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów przewiduje ścisłe włączenie europejskiej współpracy terytorialnej zarówno do wspólnych ram strategicznych i umowy partnerskiej, jak również do związanych z nimi procedur sprawozdawczych. Ponadto kwestie spójności między programami regionalnymi i programami współpracy prowadzonymi na tym samym obszarze są uwzględniane w dokumentach programowych. Pozwoli to poprawić integralność polityki spójności jako całości.

Proponuje się osobne rozporządzenie regulujące programy europejskiej współpracy terytorialnej, aby lepiej dostosować ramy dla programów współpracy do ich specyficznych uwarunkowań. Niniejsze rozporządzenie zawiera przepisy dotyczące koncentracji tematycznej i zwiększonego nacisku na wyniki, a także liczne uproszczenia (zob. poniżej).

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

W art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) wezwano do podjęcia przez Unię Europejską działań mających na celu wzmocnienie jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz wspieranie harmonijnego rozwoju całej Unii poprzez zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju różnych regionów i promowanie rozwoju najmniej uprzywilejowanych regionów.

Cel spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej realizowany jest poprzez trzy fundusze UE. Zgodnie z art. 176 TFUE celem EFRR jest wspieranie rozwoju i dostosowania strukturalnego regionów opóźnionych w rozwoju i upadających regionów przemysłowych.

Artykuł 174 stanowi, że szczególną uwagę poświęca się obszarom wiejskim, obszarom podlegającym przemianom przemysłowym i regionom, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takim jak

¹⁰ „Sprawozdanie dotyczące celu 3: wyzwanie dla współpracy terytorialnej – przyszły harmonogram współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej (2010/2155 (INI))”, przyjęte w dniu 23 czerwca 2011 r.

najbardziej na północ wysunięte regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie.

Artykuł 349 TFUE stanowi, że przyjęte zostaną specyficzne środki w celu uwzględnienia strukturalnej sytuacji gospodarczej i społecznej regionów najbardziej oddalonych, którą pogarszają ich pewne szczególne cechy, poważnie szkodzące ich rozwojowi. Te specyficzne środki obejmują warunki dostępu do funduszy strukturalnych.

Proponuje się oddzielne rozporządzenie dotyczące europejskiej współpracy terytorialnej, aby, zgodnie z wnioskami wielu zainteresowanych stron, lepiej uwzględnić wielopaństwowy kontekst programów i ustanowić bardziej szczegółowe przepisy dotyczące programów i operacji współpracy. We wniosku ustanawia się zakres Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w odniesieniu do celu „Europejska współpraca terytorialna”. Określone są cele priorytetowe i organizacja EFRR, kryteria kwalifikowalności, dostępne środki finansowe oraz kryteria ich alokacji. We wniosku reguluje się także kwestie wdrażania, w tym ustanawia się przepisy dotyczące zarządzania finansowego i kontroli. Rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów i rozporządzenie w sprawie EFRR stosują się z zastrzeżeniem przepisów szczególnych zawartych w niniejszym rozporządzeniu.

Instrument ustawodawczy oraz rodzaj środka (tzn. finansowanie) są określone w TFUE, który stanowi podstawę prawną dla funduszy strukturalnych oraz stanowi, że zadania, cele priorytetowe i formy organizacji funduszy strukturalnych są określone w rozporządzeniach. Jak wskazano powyżej, wniosek dotyczący oddzielnego rozporządzenia jest uzasadniony, biorąc pod uwagę konieczność dostosowania przepisów ogólnych mających zastosowanie do funduszy i rozporządzenia w sprawie EFRR do specyfiki współpracy.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wniosek Komisji dotyczący wieloletnich ram finansowych przewiduje kwotę w wysokości 376 mld EUR na lata 2014-2020 na cele spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Proponowany budżet na lata 2014-2020	mld EUR
Regiony słabiej rozwinięte	162,6
Regiony w okresie przejściowym	39
Regiony lepiej rozwinięte	53,1
Współpraca terytorialna	11,7
Fundusz Spójności	68,7
Dodatkowa alokacja dla najbardziej oddalonych i słabo zaludnionych regionów	0,926
Instrument „Łącząc Europę” na rzecz transportu, energii i TIK	40 mld EUR (dodatkowe 10 mld EUR wyodrębnione w ramach Funduszu Spójności)

**Wszystkie kwoty w cenach stałych z 2011 r.*

Proponowane rozporządzenie ustanawia następujący podział środków przeznaczonych na współpracę terytorialną między poszczególne komponenty współpracy:

- a) 73,24 % (tj. ogółem 8 569 000 003) na współpracę transgraniczną;
- b) 20,78 % (tj. ogółem 2 431 000 001 EUR) na współpracę transnarodową;

- c) 5,98 % (tj. ogółem 700 000 000 EUR) na współpracę międzyregionalną.

5. STRESZCZENIE ROZPORZĄDZENIA

Celem osobnego rozporządzenia w sprawie europejskiej współpracy terytorialnej jest umożliwienie bardziej przejrzystego przedstawienia specyfiki tej współpracy, ułatwiającego jej realizację, gdyż umożliwia to bezpośrednie dostosowanie terminologii do wielopaństwowego kontekstu programów współpracy. Wniosek zawiera zatem odniesienia do udziału państw trzecich, w przypadku gdy jest to konieczne do lepszego odzwierciedlenia realiów współpracy. Obejmuje również bardziej systematyczne odniesienia do roli, jaką w kontekście współpracy mogą odegrać europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT).

Rozporządzenie ustanawia zakres EFRR w odniesieniu do celu „Europejska współpraca terytorialna”.

Wniosek określa środki finansowe dostępne dla każdego komponentu i kryteria ich przydziału państwom członkowskim. Obejmuje również utrzymanie mechanizmu przenoszenia środków na działania w zakresie współpracy na granicach zewnętrznych Unii, które mają być wspierane w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa oraz Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej. Wspierana jest synergia i komplementarność programów w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” i programów finansowanych w ramach instrumentów zewnętrznych.

Nowym elementem wniosku są przepisy dotyczące koncentracji tematycznej i priorytetów inwestycyjnych. Zmiany te należy postrzegać w ogólnym kontekście poprawy strategicznego ukierunkowania programów i ukierunkowania ich na rezultaty. W ramach programów można wybrać ograniczoną liczbę priorytetów z wykazu tematycznego wraz z odpowiednimi priorytetami inwestycyjnymi, zapewniając w ten sposób koncentrację na europejskich priorytetach i interwencjach, w przypadku których współpraca przyniesie największą wartość dodaną. Ponadto kryteria wyboru zostały określone w sposób bardziej rygorystyczny, tak by zagwarantować przeznaczanie środków na rzeczywiście wspólne działania. Programy będą również zawierać podstawy oceny wykonania określające specyficzne dla danego programu cele pośrednie, w odniesieniu do których będzie można oceniać postępy realizacji.

W okresie programowania 2007-2013 pojawiły się nowe formy współpracy terytorialnej, dostosowane do specyfiki problemów na poziomie makroregionalnym. Na wniosek Rady Europejskiej Komisja przygotowała dwie strategie makroregionalne: dla regionu Morza Bałtyckiego oraz regionu Dunaju¹¹. Ponadto istotny komponent zintegrowanej polityki morskiej dotyczy systematycznego podejścia do zintegrowanych działań w ramach polityki morskiej i przybrzeżnej w kontekście basenów morskich i ekosystemów. Strategie makroregionalne i strategie dotyczące basenów morskich są szeroko zakrojonymi zintegrowanymi instrumentami obejmującymi kilka państw członkowskich i regionów, skoncentrowanymi na ujednoczeniu polityki i finansowania w celu zwiększenia spójności i ogólnego oddziaływania wydatków publicznych. Biorąc pod uwagę możliwe nakładanie się obecnych i przyszłych makroregionów, basenów morskich i obszarów objętych programami transnarodowymi, w proponowanym rozporządzeniu wyraźnie przewiduje się, że w ramach współpracy transnarodowej można również wspierać opracowywanie i wdrażanie strategii

¹¹ Komunikat „Strategia Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego”, COM (2009) 248 z 10.6.2009 i komunikat „Strategia Unii Europejskiej dla regionu Dunaju”, Bruksela, 8.12.2010, COM (2010) 715.

makroregionalnych i programów dotyczących basenów morskich (w tym ustanowionych na zewnętrznych granicach UE).

Usprawniono warunki realizacji programów współpracy. Zmniejszono liczbę instytucji zaangażowanych w realizację programów i dookreślono ich role i obowiązki. Wymagania dotyczące treści programów współpracy zostały doprecyzowane w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla instytucji programu. Zdefiniowano wspólne wskaźniki, aby móc lepiej uchwycić produkty/usługi w ramach programu i zwiększyć jego ogólne ukierunkowanie na wyniki.

Wniosek przewiduje większą harmonizację przepisów. Zasady kwalifikowalności zostaną ustalone na szczeblu UE lub przez komitet monitorujący dla programu jako całości. Przepisy krajowe będą miały zastosowanie tylko w przypadku braku takich zasad. Ułatwi to również wspólne podejście do weryfikacji i audytów w zakresie zarządzania prowadzonych przez instytucje audytowe, a tym samym przyczyni się do większej harmonizacji w tej dziedzinie.

Ponadto przedłużenie terminu zastosowania zasady umarzania, wprowadzenie przepisów szczególnych w sprawie stosowania zasad dotyczących pomocy państwa oraz przeliczania walut obcych na euro przyczyni się do ułatwienia realizacji programu.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 178,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹²,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów¹³,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Artykuł 176 Traktatu stanowi, że Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) ma na celu przyczynianie się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych w Unii. Zgodnie z art. 174 Traktatu EFRR przyczynia się do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych, wśród których szczególną uwagę należy poświęcić regionom, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takim jak regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie.
- (2) Przepisy wspólne dla EFRR, Europejskiego Funduszu Społecznego („funduszy strukturalnych”) i dla Funduszu Spójności (razem z „funduszami strukturalnymi”: zwanych dalej „funduszami”) określone są w rozporządzeniu (UE) nr [...] /2012 z dnia [...] r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1083/2006¹⁴ [rozporządzenie w

¹² Dz.U. C[...] z [...], s.[...].

¹³ Dz.U. C[...] z [...], s.[...].

¹⁴ Dz.U. L z , s. .

sprawie wspólnych przepisów – RWP]. Przepisy szczegółowe dotyczące typu działań, które mogą być finansowane przez EFRR w ramach celów określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr/2012 w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006¹⁵ [rozporządzenie w sprawie EFRR], ustanowione są w tym rozporządzeniu. Rozporządzenia te nie są w pełni dostosowane do specyficznych potrzeb celu „Europejska współpraca terytorialna”, w ramach którego współpracują co najmniej dwa państwa członkowskie lub jedno państwo członkowskie i państwa trzecie. Konieczne jest zatem ustanowienie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” w sprawie zakresu i zasięgu geograficznego, środków finansowych, priorytetów inwestycyjnych i koncentracji, programowania, monitorowania i przeglądu, pomocy technicznej, wsparcia finansowego i kwalifikowalności, zarządzania, kontroli i akredytacji oraz zarządzania finansami.

- (3) Aby zwiększyć wartość dodaną unijnej polityki spójności, przepisy szczegółowe powinny prowadzić do znacznego uproszczenia na wszystkich poziomach: beneficjentów, instytucji programu, uczestniczących państw członkowskich i państw trzecich oraz Komisji.
- (4) W ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” EFRR wspiera współpracę transgraniczną, transnarodową i międzyregionalną.
- (5) Celem współpracy transgranicznej powinno być rozwiązywanie wspólnych problemów, wspólnie zidentyfikowanych w regionach przygranicznych (takich jak słaba dostępność, nieodpowiednie otoczenie biznesu, brak powiązań między lokalnymi i regionalnymi organami administracji, badania i innowacje i wykorzystanie technologii informacyjnych i komunikacyjnych, zanieczyszczenie środowiska, zapobieganie ryzyku, negatywne nastawienie do obywateli państw sąsiadujących) oraz uruchomienie niewykorzystanego potencjału w obszarze przygranicznym (rozwój transgranicznej infrastruktury badawczej, placówek innowacyjnych i klastrów, integracja transgranicznego rynku pracy, współpraca między uczelniami lub placówkami ochrony zdrowia), przy jednoczesnym wzmocnieniu procesu współpracy, z myślą o ogólnym harmonijnym rozwoju Unii. W przypadku programów transgranicznych z udziałem Irlandii Północnej i granicznych hrabstw Irlandii, mających na celu dążenie do pokoju i pojednania, EFRR przyczynia się także do wspierania stabilności społecznej i gospodarczej w tych regionach, w szczególności poprzez działania na rzecz spójności miejscowych społeczności.
- (6) Współpraca transnarodowa powinna zmierzać do wzmocnienia współpracy za pomocą działań sprzyjających zintegrowanemu rozwojowi terytorialnemu powiązanemu z priorytetami unijnej polityki spójności.
- (7) Współpraca międzyregionalna powinna dążyć do wzmocnienia skuteczności polityki spójności, zachęcając do wymiany doświadczeń między regionami w celu poprawy planowania i realizacji programów operacyjnych w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia”. W szczególności należy wspierać współpracę między innowacyjnymi klastrami prowadzącymi intensywne badania, jak również

¹⁵ Zob. s. yy niniejszego Dziennika Urzędowego.

wymianę między badaczami i instytucjami badawczymi w oparciu o „Regiony wiedzy” i „Potencjał badawczy w regionach objętych celem »Konwergencja« i w najbardziej oddalonych regionach” w ramach siódmego programu ramowego w zakresie badań.

- (8) Należy ustalić obiektywne kryteria wyznaczania kwalifikowalnych regionów i obszarów. W tym celu należy oprzeć identyfikację regionów i obszarów kwalifikowalnych na poziomie Unii na wspólnym systemie klasyfikacji regionów ustanowionym rozporządzeniem (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji jednostek terytorialnych do celów statystycznych (NUTS)¹⁶.
- (9) Współpraca transgraniczna powinna wspierać regiony położone przy granicach lądowych lub morskich. W oparciu o doświadczenia z poprzednich okresów programowania Komisja powinna być uprawniona do określania w prostszy sposób wykazu obszarów transgranicznych mających otrzymywać wsparcie w ramach programów współpracy transgranicznej, w podziale na programy współpracy. Sporządzając ten wykaz, Komisja powinna wziąć pod uwagę dostosowania niezbędne do zapewnienia spójności, w szczególności na granicach lądowych i morskich, oraz ciągłości obszarów objętych programem ustanowionych dla okresu programowania 2007-2013. Dostosowania te mogą ograniczyć lub powiększyć istniejące obszary objęte programami lub liczbę programów współpracy transgranicznej, ale mogą umożliwić ich geograficzne pokrywanie się.
- (10) Obszary współpracy transnarodowej należy określić przy uwzględnieniu działań koniecznych do wspierania zintegrowanego rozwoju terytorialnego. Komisja powinna być uprawniona do określania obszarów współpracy transnarodowej.
- (11) Każdy program współpracy międzyregionalnej powinien obejmować całą Unię.
- (12) Należy nadal wspierać, lub w razie potrzeby ustanowić, transgraniczną, transnarodową i międzyregionalną współpracę z państwami trzecimi sąsiadującymi z Unią, gdyż zapewni to korzyści regionom państw członkowskich graniczącym z państwami trzecimi. W tym celu EFRR wniesie wkład do programów transgranicznych i programów dotyczących basenów morskich ustanowionych w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (ENI) na mocy rozporządzenia (UE) nr [...] /2012¹⁷ oraz w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA) na mocy rozporządzenia (UE) nr [...] /2012¹⁸.
- (13) Ze względu na korzyści dla regionów Unii należy ustanowić mechanizm pozwalający na zorganizowanie wsparcia z EFRR dla instrumentów polityki zewnętrznej, takich jak ENI i IPA, w tym w przypadkach, w których programy współpracy zewnętrznej nie mogą być przyjęte lub muszą zostać zakończone.
- (14) Oprócz interwencji na granicach zewnętrznych, wspieranych w ramach instrumentów polityki zewnętrznej Unii, obejmujących regiony przygraniczne wewnątrz Unii, jak i poza jej granicami, mogą występować programy współpracy, wspierane przez EFRR,

¹⁶ Dz.U. L 154 z 21.6.2003, s 1.

¹⁷ Dz.U. L

¹⁸ Dz.U. L

obejmujące regiony zarówno wewnątrz, jak i poza Unią, w sytuacji, w której regiony spoza terytorium Unii nie są objęte instrumentami polityki zewnętrznej, ponieważ nie należą do państwa określonego jako beneficjent bądź dlatego, że nie można ustanowić takich programów współpracy zewnętrznej. W związku z tym Komisja powinna zostać uprawniona, by w wykazach obszarów objętych programami transgranicznymi i transnarodowymi ujmować także regiony państw trzecich.

- (15) Należy określić środki przeznaczone na poszczególne elementy celu „Europejska współpraca terytorialna”, przy jednoczesnym utrzymaniu istotnej koncentracji na współpracy transgranicznej i zapewnieniu wystarczającego poziomu finansowania dla współpracy prowadzonej przez regiony najbardziej oddalone.
- (16) Należy ograniczyć wybór celów tematycznych w celu maksymalnego zwiększenia wpływu polityki spójności w całej Unii. Koncentracja w ramach współpracy międzyregionalnej powinna jednak być odzwierciedlona raczej w celu każdej operacji niż w postaci ograniczenia liczby celów tematycznych, tak aby jak najefektywniej wykorzystać współpracę międzyregionalną do wzmocnienia skuteczności polityki spójności w ramach celów „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” oraz „Europejska współpraca terytorialna”.
- (17) Aby przyczynić się do osiągnięcia celów w zakresie inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu określonych w strategii „Europa 2020”¹⁹, w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” EFRR powinien wnieść wkład do celów tematycznych dotyczących rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, badań i innowacji, wspierania budowy bardziej przyjaznej dla środowiska oraz efektywniej korzystającej z zasobów i konkurencyjnej gospodarki, sprzyjania wysokiemu poziomowi zatrudnienia prowadzącemu do spójności społecznej i terytorialnej oraz zwiększania zdolności administracyjnych. Wykaz priorytetów inwestycyjnych w ramach różnych celów tematycznych powinien być jednak dostosowany do szczególnych potrzeb celu „Europejska współpraca terytorialna”, w szczególności poprzez umożliwienie kontynuacji, w ramach współpracy transgranicznej, współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami, współpracy w dziedzinie zatrudnienia, szkoleń i włączenia społecznego w perspektywie transgranicznej, poprzez umożliwienie kontynuacji, w ramach współpracy transnarodowej, morskiej współpracy transgranicznej nieobjętej programami współpracy transgranicznej, i poprzez opracowanie i wdrożenie strategii makroregionalnych i strategii dotyczących basenów morskich.
- (18) Należy dostosować wymogi dotyczące treści programów współpracy w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” do ich specyficznych potrzeb. Należy zatem także uwzględnić aspekty niezbędne do ich skutecznej realizacji na terytorium uczestniczących państw członkowskich, takie jak podmioty odpowiedzialne za audyt i kontrolę, procedurę ustanowienia wspólnego sekretariatu, a także podział zobowiązań w przypadku korekt finansowych. Ponadto, ze względu na horyzontalny charakter programów współpracy międzyregionalnej, należy dostosować treść takich programów współpracy, w szczególności w zakresie definicji beneficjenta lub beneficjentów w ramach obecnych programów INTERACT i ESPON.

¹⁹ Komunikat Komisji: EUROPA 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu COM(2010) 2020 wersja ostateczna, 3.3.2010.

- (19) Zgodnie z celem inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu fundusze strukturalne powinny zapewniać bardziej zintegrowane i całościowe podejście do rozwiązywania lokalnych problemów. W celu wzmocnienia tego podejścia należy skoordynować wsparcie z EFRR w regionach przygranicznych ze wsparciem z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR), oraz, w stosownych przypadkach, z europejskimi ugrupowaniami współpracy terytorialnej, ustanowionymi na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1082/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT)²⁰, dla których jednym z celów jest rozwój lokalny.
- (20) W oparciu o doświadczenia z okresu programowania 2007-2013 należy uściślić i zaostrzyć warunki wyboru operacji w celu zapewnienia wyboru wyłącznie rzeczywiście wspólnych operacji. Należy zdefiniować pojęcie jedynych beneficjentów i uściślić, że mogą oni samodzielnie realizować operacje w ramach współpracy.
- (21) Należy określić obowiązki beneficjentów wiodących, ponoszących ogólną odpowiedzialność za realizację operacji.
- (22) Należy dostosować wymogi dotyczące sprawozdań z realizacji do specyfiki współpracy oraz uwzględnić w nich cykl realizacji programu. W interesie prawidłowego zarządzania roczne spotkania przeglądowe mogą być prowadzone w formie pisemnej.
- (23) Przed sporządzeniem przez państwa członkowskie projektów programów współpracy należy określić wspólny zestaw wskaźników służących do oceny postępów w realizacji programu, dostosowanych do specyficznego charakteru programów współpracy. Wskaźniki te należy uzupełnić wskaźnikami specyficznymi dla poszczególnych programów.
- (24) Ze względu na udział więcej niż jednego państwa członkowskiego i związane z tym wyższe koszty administracyjne, w szczególności w zakresie kontroli i tłumaczeń, pułap wydatków na pomoc techniczną powinien być wyższy niż w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia”. Ponadto programy współpracy z ograniczonym wsparciem EFRR powinny otrzymać pewną minimalną kwotę zapewniającą środki wystarczające na sfinansowanie skutecznych działań w ramach pomocy technicznej.
- (25) Ze względu na udział więcej niż jednego państwa członkowskiego ogólna zasada przewidziana w rozporządzeniu (UE) nr [...] /2012 [RWP], zgodnie z którą każde państwo członkowskie przyjmuje krajowe zasady kwalifikowalności, nie jest odpowiednia dla celu „Europejska współpraca terytorialna”. W oparciu o doświadczenia z okresu programowania 2007-2013 należy ustanowić jasną hierarchię zasad kwalifikowalności, kładąc wyraźny nacisk na wspólne zasady kwalifikowalności.

²⁰ Dz.U. L 210 z 31.7.2006, s 19.

- (26) Ze względu na częste zaangażowanie w prowadzenie operacji pracowników z więcej niż jednego państwa członkowskiego, jak również biorąc pod uwagę liczbę operacji, w których koszty personelu stanowią istotny element, do innych bezpośrednich kosztów operacji w zakresie współpracy należy stosować stawkę ryczałtową dotyczącą kosztów personelu, unikając w ten sposób indywidualnego księgowania zarządzania takimi operacjami.
- (27) Należy uprościć przepisy dotyczące elastyczności w odniesieniu do lokalizacji operacji poza obszarem objętym programem. Ponadto należy wspierać efektywną transgraniczną, transnarodową i międzyregionalną współpracę z państwami trzecimi sąsiadującymi z Unią, w przypadku gdy jest to konieczne dla zapewnienia regionom państw członkowskich graniczącym z państwami trzecimi skutecznej pomocy w ich rozwoju. Właściwe jest zatem zezwolenie, w drodze wyjątku i pod pewnymi warunkami, na finansowanie przez EFRR pomocy dla operacji zlokalizowanych na terytorium państw trzecich, jeżeli operacje te przynoszą korzyść regionom Unii.
- (28) Należy zachęcać państwa członkowskie do nadania roli instytucji zarządzającej EUWT lub do przyznania takiemu ugrupowaniu odpowiedzialności za zarządzanie częścią programu współpracy obejmującą obszar, z którym związane jest EUWT.
- (29) Instytucja zarządzająca powinna powołać wspólny sekretariat, który zajmowałby się udzielaniem wnioskodawcom informacji na temat wsparcia, obsługą wniosków dotyczących projektów oraz pomagałby beneficjentom w realizacji ich operacji.
- (30) Instytucje zarządzające powinny być odpowiedzialne za pełnienie wszystkich funkcji instytucji zarządzającej wymienionych w art. 114 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP], w tym weryfikacji zarządzania, tak by zapewnić jednolite standardy na całym obszarze objętym programem. Jednakże w przypadku wyznaczenia EUWT jako instytucji zarządzającej należy nadać mu uprawnienie do przeprowadzania takich weryfikacji, gdyż wszystkie państwa członkowskie są reprezentowane w jego organach. Nawet jeżeli nie wyznaczono EUWT, instytucja zarządzająca powinna być upoważniona przez uczestniczące państwa członkowskie do przeprowadzania weryfikacji na całym obszarze objętym programem.
- (31) Za wykonywanie wszystkich funkcji wymienionych w art. 116 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP] powinna być odpowiedzialna jedna instytucja audytowa, aby zapewnić jednolite standardy na całym obszarze objętym programem. Jeżeli nie jest to możliwe, instytucję audytową programu powinna móc wspierać grupa audytorów.
- (32) Należy ustanowić jasny łańcuch odpowiedzialności finansowej w odniesieniu do odzyskiwania środków w przypadku nieprawidłowości, od beneficjentów poprzez beneficjenta wiodącego i instytucję zarządzającą do Komisji. Należy uregulować odpowiedzialność państw członkowskich w przypadku niemożności odzyskania środków.
- (33) W oparciu o doświadczenia z okresu programowania 2007-2013 należy wprowadzić wyraźne odstępstwo w przypadku przeliczenia wydatków poniesionych w walucie innej niż euro, z zastosowaniem kursu przeliczeniowego z daty możliwie najbliższej chwili poniesienia wydatków. Plany finansowania, sprawozdania i rozliczenia dotyczące wspólnych operacji współpracy powinny być w każdym przypadku

składane wyłącznie w euro do wspólnego sekretariatu, instytucji programu oraz komitetu monitorującego. Należy sprawdzać poprawność przeliczenia.

- (34) Uwzględniając znane z doświadczenia trudności i opóźnienia w tworzeniu rzeczywiście wspólnych struktur programu, termin na uzasadnienie płatności w odniesieniu do zobowiązań budżetowych w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” należy ustalić jako trzy lata po roku, w którym dokonano zobowiązania budżetowego.
- (35) Niezbędne jest doprecyzowanie obowiązujących przepisów dotyczących zarządzania finansami, programowania, monitorowania, oceny i kontroli w odniesieniu do udziału państw trzecich w programach współpracy transnarodowej i międzyregionalnej. Przepisy te powinny zostać ustanowione w odpowiednich programach współpracy lub w odpowiednich porozumieniach o finansowaniu między Komisją, poszczególnymi państwami trzecimi i państwem członkowskim, w którym siedzibę ma instytucja zarządzająca odpowiedniego programu współpracy.
- (36) W celu ustalenia szczegółowych zasad kwalifikowalności należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu w odniesieniu do treści i zakresu określonego w art. 17. Szczególnie ważne jest, aby Komisja prowadziła odpowiednie konsultacje podczas swych prac przygotowawczych, w tym z ekspertami. Podczas przygotowywania i sporządzania aktów delegowanych Komisja powinna zapewnić równoczesne, terminowe i właściwe przekazywanie odpowiednich dokumentów Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
- (37) Aby zapewnić jednolite warunki wykonywania niniejszego rozporządzenia, należy przyznać Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do wykazów obszarów transgranicznych i transnarodowych, przedstawiania projektów programów współpracy, nazewnictwa kategorii interwencji oraz sprawozdań z realizacji. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającym przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję²¹.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Rozdział I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1 **Przedmiot i zakres**

1. Niniejsze rozporządzenie określa zakres Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w odniesieniu do celu „Europejska współpraca terytorialna” oraz ustanawia przepisy szczególne dotyczące tego celu.

²¹ Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s 13.

2. Niniejsze rozporządzenie określa, dla celu „Europejska współpraca terytorialna”, cele priorytetowe i organizację EFRR, kryteria kwalifikowalności do wsparcia z EFRR dla państw członkowskich i regionów, środki finansowe dostępne na wsparcie z EFRR oraz kryteria ich alokacji.

Określa ono również przepisy niezbędne do zapewnienia skutecznego wdrażania, zarządzania finansami oraz kontroli programów operacyjnych w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” („programów współpracy”), w tym w przypadku udziału państw trzecich w takich programach współpracy.

3. Rozporządzenie (UE) nr [...] /2012 [RWP] oraz rozdział I rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [rozporządzenia w sprawie EFRR] mają zastosowanie do celu „Europejska współpraca terytorialna” i do działających w jego ramach programów współpracy, z wyjątkiem przypadków wyraźnie określonych w niniejszym rozporządzeniu lub w przypadku gdy przepisy takie mogą mieć zastosowanie wyłącznie do celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia”.

Artykuł 2

Komponenty celu „Europejska współpraca terytorialna”

W ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” EFRR wspiera:

- 1) współpracę transgraniczną między przyległymi regionami w celu wspierania zintegrowanego rozwoju regionalnego między sąsiadującymi przygranicznymi regionami lądowymi i morskimi z co najmniej dwóch państw członkowskich lub pomiędzy sąsiadującymi regionami przygranicznymi z co najmniej jednego państwa członkowskiego i jednego państwa trzeciego na granicach zewnętrznych Unii w zakresie innym niż objętym programami w ramach zewnętrznych instrumentów finansowych Unii;
- 2) współpracę transnarodową na większych terytoriach transnarodowych, obejmującą władze krajowe, regionalne i lokalne, a także morską współpracę transgraniczną w przypadkach nieobjętych współpracą transgraniczną, w celu osiągnięcia wyższego poziomu integracji terytorialnej tych terytoriów, a co za tym idzie, przyczynienia się do spójności terytorialnej w całej Unii;
- 3) współpracę międzyregionalną w celu wzmocnienia efektywności polityki spójności poprzez wspieranie:
 - a) wymiany doświadczeń w zakresie celów tematycznych z partnerami z całej Unii w celu identyfikacji i rozpowszechniania dobrych praktyk z myślą o zastosowaniu ich w programach operacyjnych w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia”;
 - b) wymiany doświadczeń dotyczących identyfikacji, przenoszenia i rozpowszechniania dobrych praktyk w zakresie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich;
 - c) wymiany doświadczeń dotyczących identyfikacji, przenoszenia i rozpowszechniania dobrych praktyk i innowacyjnego podejścia w odniesieniu do działań dotyczących współpracy terytorialnej oraz wykorzystania EUWT;

- d) analizy tendencji rozwojowych w zakresie celów spójności terytorialnej i harmonijnego rozwoju terytorium Europy poprzez badania, gromadzenie danych i inne działania.

Artykuł 3
Zasięg geograficzny

1. W przypadku współpracy transgranicznej wsparciem obejmowane są regiony Unii na poziomie NUTS 3 wzdłuż wszystkich wewnętrznych i zewnętrznych granic lądowych, inne niż objęte programami w ramach zewnętrznych instrumentów finansowych Unii, i wszystkie regiony Unii na poziomie NUTS 3 położone wzdłuż granic morskich, oddalone od siebie nie więcej niż o 150 kilometrów, bez uszczerbku dla możliwych dostosowań niezbędnych do zapewnienia spójności i ciągłości obszarów objętych programami współpracy ustanowionych dla okresu programowania 2007-2013.

Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, wykaz obszarów transgranicznych mających otrzymać wsparcie, w podziale na programy współpracy. Akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Wykaz ten obejmuje także regiony Unii na poziomie NUTS 3 uwzględniane w ramach alokacji EFRR na współpracę transgraniczną na wszystkich granicach wewnętrznych oraz na granicach zewnętrznych objętych zewnętrznymi instrumentami finansowymi Unii, takimi jak ENI na mocy rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [rozporządzenie w sprawie ENI] oraz w ramach IPA na mocy rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [rozporządzenie w sprawie IPA].

Przedkładając Komisji projekty programów współpracy transgranicznej, państwa członkowskie mogą wystąpić o włączenie do danego obszaru transgranicznego dodatkowych regionów na poziomie NUTS 3 przyległych do regionów wymienionych w decyzji, o której mowa w akapicie drugim, podając uzasadnienie takiego wniosku.

2. Bez uszczerbku dla przepisów art. 19 ust. 2 i 3, programy współpracy transgranicznej mogą obejmować regiony Norwegii, Szwajcarii, Liechtensteinu, Andory, Monako i San Marino oraz państw trzecich lub terytoriów sąsiadujących z najbardziej oddalonymi regionami.

Regiony te powinny być regionami na poziomie NUTS 3 lub równoważnymi.

3. W odniesieniu do współpracy transnarodowej Komisja przyjmuje, w drodze aktów wykonawczych, wykaz obszarów transnarodowych mających otrzymać wsparcie, w podziale na programy współpracy, obejmujących regiony na poziomie NUTS 2, przy jednoczesnym zapewnieniu ciągłości takiej współpracy na większych spójnych obszarach ustanowionych na podstawie wcześniejszych programów. Akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Przedkładając Komisji projekty programów współpracy transnarodowej, państwa członkowskie mogą wystąpić o włączenie do danego obszaru współpracy

transnarodowej dodatkowych regionów na poziomie NUTS 2 przyległych do regionów wymienionych w decyzji, o której mowa w akapicie pierwszym, podając uzasadnienie takiego wniosku.

4. Bez uszczerbku dla przepisów art. 19 ust. 2 i 3, programy współpracy transnarodowej mogą obejmować regiony następujących państw trzecich lub terytoriów trzecich:
 - a) państw lub terytoriów trzecich, które wymienione są lub o których mowa w ust. 2; oraz
 - b) Wysp Owczych i Grenlandii.

Bez uszczerbku dla art. 19 ust. 2 i 3, programy współpracy transnarodowej mogą także obejmować regiony państw trzecich objęte zewnętrznymi instrumentami finansowymi Unii, takimi jak ENI na mocy rozporządzenia (UE) nr [...] /2012, w tym odpowiednie regiony Federacji Rosyjskiej, lub IPA na mocy rozporządzenia (UE) nr [...] /2012. Roczne środki odpowiadające wsparciu dla tych programów z ENI i IPA zostaną udostępnione, pod warunkiem że programy te adekwatnie odnoszą się do odpowiednich celów współpracy zewnętrznej.

Regiony te powinny być regionami na poziomie NUTS 2 lub równoważnymi.

5. W przypadku współpracy międzyregionalnej wsparcie z EFRR obejmuje całe terytorium Unii.

Bez uszczerbku dla przepisów art. 19 ust. 2 i 3, programy współpracy międzyregionalnej mogą obejmować całe terytorium państw trzecich, o których mowa w ust. 4 lit. a) i b), lub ich część.

6. Do celów informacyjnych regiony państw lub terytoriów trzecich, o których mowa w ust. 2 i 4, ujmują się w wykazach, o których mowa w ust. 1 i 3.

Artykuł 4

Środki na europejską współpracę terytorialną

1. Środki na cel „Europejska współpraca terytorialna” określa się na poziomie 3,48 % ogólnych środków dostępnych na zobowiązania budżetowe z funduszy na okres 2014–2020, zgodnie z art. 83 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP] (tj. ogółem 11 700 000 004 EUR) i przydziela się w następujący sposób:
 - a) 73,24 % (tj. ogółem 8 569 000 003) na współpracę transgraniczną;
 - b) 20,78 % (tj. ogółem 2 431 000 001 EUR) na współpracę transnarodową;
 - c) 5,98 % (tj. ogółem 700 000 000 EUR) na współpracę międzyregionalną.
2. Programy współpracy obejmujące regiony najbardziej oddalone otrzymują co najmniej 150 % wsparcia EFRR otrzymanego w okresie 2007-2013. Ponadto z alokacji na współpracę międzyregionalną przeznaczają się 50 000 000 EUR na

współpracę w regionach najbardziej oddalonych. Jeśli chodzi o koncentrację tematyczną, do tej dodatkowej alokacji ma zastosowanie art. 5 lit. b).

3. Komisja przyjmuje w drodze aktów wykonawczych jedną decyzję określającą wykaz wszystkich programów współpracy oraz wskazującą kwoty całkowitego wsparcia z EFRR w podziale na poszczególne programy oraz alokacje na 2014 r. w podziale na poszczególne programy. Akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Roczny podział środków między państwa członkowskie opiera się na kryterium ludności na obszarach, o których mowa w art. 3 ust. 1 akapit trzeci i w art. 3 ust. 3 akapit pierwszy.

4. Komisja i państwa członkowskie, których to dotyczy, określają wsparcie z EFRR dla programów transgranicznych i programów dotyczących basenów morskich w ramach ENI oraz dla programów transgranicznych w ramach IPA.
5. Wsparcie z EFRR dla każdego z programów transgranicznych i programów dotyczących basenów morskich w ramach ENI i IPA jest udzielane pod warunkiem przyznania co najmniej równoważnych kwot z ENI i IPA. Równoważność ta ma jednak zastosowanie do maksymalnej kwoty określonej w rozporządzeniu w sprawie ENI lub w rozporządzeniu w sprawie IPA.
6. Roczne środki odpowiadające wsparciu z EFRR dla programów w ramach ENI i IPA zapisywane są we właściwych pozycjach budżetowych tych instrumentów w roku budżetowym 2014.
7. W 2015 i 2016 r. roczny wkład z EFRR na programy w ramach ENI oraz IPA, w odniesieniu do którego do dnia 30 czerwca nie został przedłożony Komisji żaden program transgraniczny lub program dotyczący basenów morskich w ramach ENI i IPA, przydziela się na wewnętrzne programy współpracy transgranicznej zgodnie z ust. 1 lit. a), w których uczestniczy dane państwo członkowskie.

Jeżeli do dnia 30 czerwca 2017 r. nadal działają programy w ramach programów transgranicznych i programów dotyczących basenów morskich w ramach ENI i IPA, które nie zostały przedłożone Komisji, całe wsparcie z EFRR, o którym mowa w ust. 4, na pozostałe lata do 2020 r. zostaje przydzielone na wewnętrzne programy współpracy transgranicznej na mocy ust. 1 lit. a), w których uczestniczy dane państwo członkowskie.

8. Programy transgraniczne i programy dotyczące basenów morskich, o których mowa w ust. 4, które zostały przyjęte przez Komisję, zostają zakończone, jeżeli:
 - a) żadne z państw partnerskich objętych programem nie podpisało odpowiedniego porozumienia w sprawie finansowania w terminie określonym w rozporządzeniu (UE) nr /2012 [rozporządzeniu w sprawie ENI] lub rozporządzeniu (UE) nr /2012 [IPA], lub
 - b) program nie może zostać zrealizowany z uwagi na problemy powstające w stosunkach między uczestniczącymi państwami.

W takim przypadku wsparcie z EFRR, o którym mowa w ust. 4, odpowiadające jeszcze niewykorzystanym transzom rocznym, przydziela się na wewnętrzne programy współpracy transgranicznej na mocy ust. 1 lit. a), w których dane państwo członkowskie uczestniczy, na wniosek tego państwa.

ROZDZIAŁ II

KONCENTRACJA TEMATYCZNA I PRIORYTETY INWESTYCYJNE

Artykuł 5

Koncentracja tematyczna

Cele tematyczne, o których mowa w art. 9 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP] koncentrowane są w następujący sposób:

- a) dla każdego programu współpracy transgranicznej wybiera się nie więcej niż 4 cele tematyczne;
- b) dla każdego programu współpracy transnarodowej wybiera się nie więcej niż 4 cele tematyczne;
- c) dla programów współpracy międzyregionalnej można wybierać wszystkie cele tematyczne zgodnie z art. 2 ust. 3 lit. a).

Artykuł 6

Priorytety inwestycyjne

Oprócz art. 5 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [rozporządzenia w sprawie EFRR] EFRR wspiera wspólne wykorzystywanie zasobów ludzkich, obiektów i infrastruktury ponad granicami w ramach różnych priorytetów inwestycyjnych, jak również następujących priorytetów inwestycyjnych w ramach celów tematycznych:

- a) w ramach współpracy transgranicznej:
 - (i) integracja transgranicznych rynków pracy, w tym transgraniczna mobilność, wspólne lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspólne szkolenia (w ramach celu tematycznego dotyczącego wspierania zatrudnienia i mobilności zawodowej);
 - (ii) promowanie równouprawnienia płci i równych szans w skali transgranicznej, jak również wspieranie włączenia społecznego ponad granicami (w ramach celu tematycznego dotyczącego wspierania włączenia społecznego i walki z ubóstwem);
 - (iii) opracowywanie i realizacja wspólnych systemów kształcenia i szkolenia (w ramach celu tematycznego dotyczącego inwestowania w umiejętności, edukację i uczenie się przez całe życie);

- (iv) wspieranie współpracy prawnej i administracyjnej i współpracy między obywatelami i instytucjami (w ramach celu tematycznego dotyczącego wzmacniania potencjału instytucjonalnego i efektywnej administracji publicznej);
- b) w ramach współpracy transnarodowej: opracowanie i realizacja strategii makroregionalnych i dotyczących basenów morskich (w ramach celu tematycznego dotyczącego wzmacniania potencjału instytucjonalnego i efektywnej administracji publicznej).

ROZDZIAŁ III

PROGRAMOWANIE

Artykuł 7

Treść programów współpracy

1. Program współpracy składa się z osi priorytetowych. Oś priorytetowa dotyczy jednego funduszu, odpowiada celowi tematycznemu i obejmuje co najmniej jeden priorytet inwestycyjny tego celu tematycznego zgodnie z art. 5 i 6 niniejszego rozporządzenia
2. Program współpracy zawiera:
 - a) strategię dotyczącą sposobu przyczynienia się programu współpracy do unijnej strategii na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, obejmującą:
 - (i) określenie potrzeb związanych z problemami dotyczącymi całego obszaru objętego programem;
 - (ii) uzasadnienie wyboru celów tematycznych i odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych, z uwzględnieniem wspólnych ram strategicznych oraz wyników oceny *ex ante*;
 - b) dla każdej osi priorytetowej:
 - (i) priorytety inwestycyjne i odpowiadające im konkretne cele;
 - (ii) wspólne i specyficzne wskaźniki produktu i rezultatów, w stosownych przypadkach wraz z wartością bazową i wartością docelową ujętą ilościowo, zgodnie z przepisami dotyczącymi funduszu;
 - (iii) opis działań, które mają być objęte wsparciem, w tym określenie głównych grup docelowych, terytoriów, do których skierowane jest wsparcie, i rodzajów beneficjentów, w stosownych przypadkach, oraz planowane wykorzystanie instrumentów finansowych;

- (iv) odpowiednie kategorie interwencji w oparciu o nazewnictwo przyjęte przez Komisję w drodze aktów wykonawczych zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 30 ust. 3, oraz orientacyjny podział zaprogramowanych środków;
- c) wkład w zintegrowaną strategię rozwoju terytorialnego określoną w umowie partnerskiej, w tym:
- (i) mechanizmy zapewniające koordynację między funduszami, EFRROW, EFMR i innymi unijnymi i krajowymi instrumentami finansowymi oraz z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI);
 - (ii) w stosownych przypadkach, planowane zintegrowane podejście do rozwoju terytorialnego obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych oraz obszarów o szczególnych uwarunkowaniach terytorialnych, w szczególności ustalenia dotyczące sposobu wykonywania art. 28 i 29 rozporządzenia (UE) nr /2012 [RWP];
 - (iii) w stosownych przypadkach, wykaz miast, w których będą realizowane zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich; orientacyjna roczna alokacja wsparcia z EFRR na te działania, w tym środki przekazane miastom na cele zarządzania na podstawie art. 7 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr /2012 [EFRR];
 - (iv) wskazanie obszarów, na których rozwój lokalny będzie kierowany przez lokalną społeczność;
 - (v) w stosownych przypadkach, wkład planowanych interwencji w realizację strategii makroregionalnych i strategii dotyczących basenów morskich;
- d) rozwiązania zapewniające efektywne wykorzystanie funduszy, w tym:
- (i) podstawy oceny wykonania zgodnie z art. 19 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr /2012 [RWP];
 - (ii) działania podejmowane w celu zaangażowania partnerów w przygotowanie programu współpracy oraz rolę partnerów w realizacji, monitorowaniu i ocenie programu współpracy;
- e) rozwiązania zapewniające wydajne wykorzystanie funduszy, w tym:
- (i) planowane wykorzystanie pomocy technicznej, w tym działania mające na celu wzmocnienie zdolności administracyjnej instytucji i beneficjentów, wraz z odpowiednimi informacjami, o których mowa w ust. 2 lit. b), dla danej osi priorytetowej;
 - (ii) ocenę obciążenia administracyjnego beneficjentów i działania planowane w celu jego zmniejszenia, wraz z odpowiednimi celami;
 - (iii) wykaz dużych projektów, w przypadku których szacunkowe daty rozpoczęcia głównych prac przypadają przed dniem 1 stycznia 2018 r.;

- f) plan finansowania zawierający dwie tabele (bez podziału na uczestniczące państwa członkowskie):
 - (i) tabelę określającą na każdy rok, zgodnie z art. 53, 110 i 111 rozporządzenia (UE) nr /2012 [RWP], kwotę łącznych środków finansowych przewidzianych w ramach wsparcia z EFRR;
 - (ii) tabelę określającą, dla całego okresu programowania, dla programu współpracy i dla każdej osi priorytetowej, kwotę łącznych środków finansowych w ramach wsparcia z EFRR i współfinansowania krajowego. W przypadku gdy na współfinansowanie krajowe składa się współfinansowanie publiczne i prywatne, w tabeli podaje się orientacyjny podział na komponenty publiczne i prywatne. Dla celów informacyjnych w tabeli podaje się przewidywany udział EBI;
- g) przepisy wykonawcze dotyczące programu współpracy, obejmujące:
 - (i) wskazanie organu akredytującego, instytucji zarządzającej i instytucji audytowej;
 - (ii) podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie kontroli;
 - (iii) podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie audytu;
 - (iv) procedurę utworzenia wspólnego sekretariatu;
 - (v) krótki opis rozwiązań w zakresie zarządzania i kontroli;
 - (vi) podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi w przypadku korekt finansowych wprowadzonych przez instytucję zarządzającą lub Komisję.

Informacje wymagane zgodnie z lit. a)-d) są dostosowane do specyficznego charakteru programów współpracy określonych w art. 2 ust. 3 lit. b), c) i d) niniejszego rozporządzenia.

Informacji wymaganych zgodnie z art. lit. e) ppkt (ii) i (iii) nie podaje się w programach współpracy określonych w art. 2 ust. 3 lit. b), c) i d) niniejszego rozporządzenia.

3. Każdy program współpracy zawiera:

- (i) opis konkretnych działań mających na celu uwzględnienie przy wyborze operacji wymogów ochrony środowiska, efektywnej gospodarki zasobami, zasady zapobiegania ryzyku i zarządzania nim, łagodzenia skutków i dostosowania do zmiany klimatu;
- (ii) opis konkretnych działań mających na celu promowanie równości szans i zapobieganie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację

seksualną podczas przygotowania, opracowywania i realizacji programu współpracy, w szczególności w odniesieniu do dostępu do finansowania, z uwzględnieniem potrzeb różnych grup docelowych zagrożonych taką dyskryminacją, w szczególności wymogi dotyczące zapewnienia dostępności dla osób niepełnosprawnych;

- (iii) opis wkładu tego programu w promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz, w stosownych przypadkach, rozwiązania zapewniające uwzględnianie problematyki płci na poziomie programu i operacji.

Do wniosku dotyczącego programu współpracy państwa członkowskie dołączają opinię krajowych organów ds. równości w sprawie środków wymienionych w ppkt (ii) i (iii).

Akapity pierwszy i drugi nie mają zastosowania do programów współpracy określonych w art. 2 ust. 3 lit. b), c) i d).

4. W programach współpracy określonych w art. 2 ust. 3 lit. c) i d) definiuje się beneficjenta lub beneficjentów takiego programu współpracy; można także określić procedurę przyznawania środków.
5. Uczestniczące państwa członkowskie i państwa trzecie lub terytoria trzecie, w stosownych przypadkach, potwierdzają na piśmie swoją zgodę na treść programu współpracy przed jego przedłożeniem Komisji. Zgoda ta obejmuje również zobowiązanie wszystkich uczestniczących państw członkowskich do zapewnienia współfinansowania niezbędnego do realizacji programu współpracy.
6. Państwa członkowskie sporządzają programy współpracy według wzoru przyjętego przez Komisję.
7. Komisja przyjmuje wzór w drodze aktów wykonawczych. Akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Artykuł 8

Wspólny plan działania

W przypadku gdy wspólny plan działania, o którym mowa w art. 93 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr /2012 [RWP], jest realizowany pod nadzorem EUWT jako beneficjenta, pracownicy wspólnego sekretariatu programu współpracy oraz członkowie zgromadzenia EUWT mogą zostać członkami komitetu sterującego, o którym mowa w art. 97 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr /2012 [RWP]. Członkowie zgromadzenia EUWT nie stanowią większości w ramach tego komitetu sterującego.

Artykuł 9

Rozwój kierowany przez lokalną społeczność

Rozwój kierowany przez lokalną społeczność na mocy art. 28 rozporządzenia (UE) nr /2012 [RWP] może być realizowany w ramach programów współpracy transgranicznej, pod warunkiem że w skład grupy rozwoju lokalnego wchodzi przedstawiciele przynajmniej dwóch państw, z których jedno jest państwem członkowskim.

Artykuł 10
Zintegrowana inwestycja terytorialna

W przypadku programów współpracy instytucją pośredniczącą, mającą zarządzać zintegrowaną inwestycją terytorialną, o której mowa w art. 99 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr /2012 [RWP], oraz ją realizować, jest EUWT lub inny podmiot prawa ustanowiony na podstawie prawa jednego z państw uczestniczących, o ile został utworzony przez władze publiczne z co najmniej dwóch państw uczestniczących.

Artykuł 11
Wybór operacji

1. Wyboru operacji w ramach programów współpracy dokonuje komitet monitorujący, o którym mowa w art. 41 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP].
2. Operacje wybrane w ramach współpracy transgranicznej i transnarodowej obejmują beneficjentów z co najmniej dwóch państw uczestniczących, z których co najmniej jeden jest z państwa członkowskiego. Operacja może być realizowana w jednym państwie, pod warunkiem że przynosi korzyść dla obszaru objętego programem.

Operacje dotyczące współpracy międzyregionalnej, o których mowa w art. 2 ust. 3 lit a) i b), obejmują beneficjentów z co najmniej trzech państw, z których co najmniej dwa są państwami członkowskimi.

3. Bez uszczerbku dla ust. 2, EUWT lub inny podmiot prawa ustanowiony na podstawie prawa jednego z państw uczestniczących może wystąpić o udział w operacji jako jedyny beneficjent, pod warunkiem że został utworzony przez władze i instytucje publiczne z co najmniej dwóch państw uczestniczących, w przypadku współpracy transgranicznej i transnarodowej, i z co najmniej trzech państw uczestniczących, w przypadku współpracy międzyregionalnej.
4. Beneficjenci współpracują w zakresie opracowania, realizacji, zapewnienia personelu i finansowania operacji.
5. Instytucja zarządzająca przekazuje wiodącemu lub jednemu beneficjentowi każdej operacji dokument określający warunki wsparcia operacji, w tym konkretne wymagania dotyczące produktów lub usług, które mają być dostarczone w ramach operacji, plan finansowania operacji oraz termin jej realizacji.

Artykuł 12
Beneficjenci

1. W przypadku gdy operacja w ramach programu współpracy ma dwóch lub więcej beneficjentów, wszyscy beneficjenci wyznaczają jednego spośród nich jako beneficjenta wiodącego.
2. Beneficjent wiodący wykonuje następujące zadania:
 - a) ustala z innymi beneficjentami porozumienie zawierające przepisy gwarantujące, między innymi, należyte zarządzanie środkami finansowymi

przeznaczonymi na operację, w tym warunki odzyskania nienależnie wypłaconych kwot;

- b) przyjmuje na siebie odpowiedzialność za zapewnienie realizacji całej operacji;
 - c) dopilnowuje, by wydatki przedstawione przez wszystkich beneficjentów zostały poniesione na realizację operacji i odpowiadały działaniom uzgodnionym między wszystkimi beneficjentami;
 - d) sprawdza, czy wydatki przedstawione przez innych beneficjentów zostały zatwierdzone przez kontrolera (kontrolerów), jeżeli weryfikacja ta nie jest prowadzona przez instytucję zarządzającą zgodnie z art. 22 ust. 3.
3. Beneficjent wiodący dopilnowuje, by pozostali beneficjenci otrzymali całkowitą kwotę wsparcia publicznego możliwie najszybciej i w całości. Nie potrąca się ani nie wstrzymuje żadnych kwot, ani też nie nakłada się żadnych opłat szczególnych lub innych opłat o równoważnym skutku, które powodowałyby zmniejszenie kwot wypłacanych innym beneficjentom.
4. Beneficjenci wiodący i jedyni beneficjenci mają siedzibę i są zarejestrowani w państwie członkowskim.

ROZDZIAŁ IV

MONITOROWANIE I OCENA

Artykuł 13

Sprawozdania z realizacji

1. Do dnia 30 kwietnia 2016 r. i do dnia 30 kwietnia każdego kolejnego roku do 2022 r. włącznie instytucja zarządzająca przedkłada Komisji roczne sprawozdanie zgodnie z art. 44 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP] Sprawozdanie przedłożone w 2016 r. obejmuje lata budżetowe 2014 i 2015, a także okres od daty początkowej kwalifikowalności wydatków do dnia 31 grudnia 2013 r.
2. Roczne sprawozdania z realizacji zawierają informacje dotyczące:
 - a) realizacji programu współpracy zgodnie z art. 44 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP];
 - b) postępów w przygotowaniu i realizacji dużych projektów i wspólnych planów działania.
3. W rocznych sprawozdaniach z realizacji przedłożonych w 2017 i 2019 r. zawarte są informacje wymagane w art. 44 ust. 3 i 4 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP] oraz ich ocena, jak również informacje, o których mowa w ust. 2, oraz informacje dotyczące:

- a) postępów we wdrażaniu zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego, w tym zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność w ramach programu operacyjnego,
 - b) postępów w realizacji działań mających na celu zwiększenie potencjału instytucji i beneficjentów w zakresie administrowania EFRR i jego wykorzystania;
 - c) postępów w realizacji planu oceny oraz działań następczych podjętych w związku z ustaleniami dokonanyymi w ramach oceny;
 - d) konkretnych działań podjętych w celu promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz zapobiegania dyskryminacji, w tym wspierania dostępności dla niepełnosprawnych, oraz rozwiązań przyjętych, aby zapewnić uwzględnienie problematyki płci na poziomie programu i operacji;
 - e) działań podjętych w celu wspierania zrównoważonego rozwoju;
 - f) wyników działań informacyjnych i promocyjnych przeprowadzonych w ramach strategii komunikacji;
 - g) postępów w realizacji działań w dziedzinie innowacji społecznych, w stosownych przypadkach;
 - h) zaangażowania partnerów w realizację, monitorowanie i ocenę programu współpracy.
4. Roczne i końcowe sprawozdania z realizacji sporządza się według wzorów przyjętych przez Komisję w drodze aktów wykonawczych. Akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Artykuł 14

Coroczny przegląd

W przypadku gdy nie jest organizowane coroczne spotkanie przeglądowe zgodnie z art. 45 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP], coroczny przegląd może zostać przeprowadzony w formie pisemnej.

Artykuł 15

Wskaźniki dla celu „Europejska współpraca terytorialna”

Wspólnych wskaźników określonych w załączniku do niniejszego rozporządzenia używa się w stosownych przypadkach i zgodnie z art. 24 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr /2012 [RWP]. Ich wartości bazowe ustala się na zero, a łączne cele ustala się w odniesieniu do 2022 r.

W przypadku wskaźników produktu specyficznych dla programu wartości bazowe ustala się na zero, a łączne cele wyznacza się w odniesieniu do 2022 r.

W przypadku specyficznych dla programu wskaźników rezultatu wartości bazowe ustala się w oparciu o najnowsze dostępne dane, a cele wyznacza się w odniesieniu do 2022 r.; mogą one być wyrażone w ujęciu ilościowym lub jakościowym.

Artykuł 16

Pomoc techniczna

Kwota z EFRR przydzielona na pomoc techniczną nie przekracza 6 % łącznej kwoty przydzielonej na programy współpracy i wynosi co najmniej 1 500 000 EUR.

ROZDZIAŁ VI

KWALIFIKOWALNOŚĆ

Artykuł 17

Ogólne zasady kwalifikowalności wydatków

1. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 29 w celu określenia dodatkowych przepisów szczególnych dotyczących kwalifikowalności wydatków w ramach programów współpracy.
2. Bez uszczerbku dla zasad kwalifikowalności ustanowionych w art. 55-61 rozporządzenia (UE) nr /2012 [RWP], w rozporządzeniu (UE) nr [...] /2012 [EFRR] lub w niniejszym rozporządzeniu bądź na podstawie tych rozporządzeń, komitet monitorujący ustanawia zasady kwalifikowalności dla całego programu współpracy.
3. Do spraw nieobjętych zasadami kwalifikowalności ustanowionymi w art. 55-61 rozporządzenia (UE) nr /2012 [RWP], w rozporządzeniu (UE) nr [...] /2012 [EFRR] lub w niniejszym rozporządzeniu bądź przyjętymi na podstawie tych rozporządzeń lub przez komitet monitorujący, mają zastosowanie przepisy krajowe państwa, w którym poniesiono wydatek.

Artykuł 18

Koszty personelu

Koszty personelu danej operacji można obliczać według stawki zryczałtowanej w wysokości do 15 % kosztów bezpośrednich innych niż koszty personelu tej operacji.

Artykuł 19

Kwalifikowalność operacji w programach współpracy w zależności od lokalizacji

1. Operacje w ramach programów współpracy, z zastrzeżeniem odstępstw, o których mowa w ust. 2 i 3, odbywają się w części obszaru objętego programem obejmującej terytorium Unii („unijna część obszaru objętego programem”).

2. Instytucja zarządzająca może zgodzić się na realizację całości lub części operacji poza unijną częścią obszaru objętego programem, o ile spełnione są wszystkie następujące warunki:
 - a) operacja przynosi korzyść obszarowi objętemu programem;
 - b) łączna kwota przydzielona w ramach programu współpracy na operacje zlokalizowane poza unijną częścią obszaru objętego programem nie przekracza 20 % wsparcia z EFRR na poziomie programu lub 30 % w przypadku programów współpracy, w których unijna część obszaru objętego programem składa się z regionów najbardziej oddalonych;
 - c) dotyczące operacji obowiązki instytucji zarządzającej i audytowej w zakresie zarządzania, kontroli i audytu są wykonywane przez instytucje programu współpracy lub instytucje te zawierają umowy z instytucjami w państwie członkowskim, w państwie trzecim lub na terytorium trzecim, w którym operacja jest realizowana, pod warunkiem spełnienia obowiązków w zakresie zarządzania operacją oraz jej kontroli i audytu.
3. W przypadku operacji dotyczących działań promocyjnych i rozwijania potencjału wydatki mogą być ponoszone poza unijną częścią obszaru objętego programem, o ile spełnione są warunki określone w ust. 2 lit. a) i c).

ROZDZIAŁ VII

ZARZĄDZANIE, KONTROLA I AKREDYTACJA

Artykuł 20

Wyznaczanie instytucji

1. Do celów art. 113 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) nr [...]/2012 [RWP] państwa członkowskie uczestniczące w programie współpracy powołują jedną instytucję zarządzającą oraz, do celów art. 113 ust. 4 tego rozporządzenia, jedną instytucję audytową, które znajdują się w tym samym państwie członkowskim.
2. Instytucja zarządzająca otrzymuje płatności dokonywane przez Komisję i dokonuje płatności na rzecz beneficjenta wiodącego zgodnie z art. 122 rozporządzenia (UE) nr [...]/2012 [RWP].

Artykuł 21

Europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej

Państwa członkowskie uczestniczące w programie współpracy mogą korzystać z EUWT celem przekazania mu odpowiedzialności za zarządzanie programem współpracy lub jego częścią, zwłaszcza przekazując mu obowiązki instytucji zarządzającej.

Artykuł 22

Funkcje instytucji zarządzającej

1. Instytucja zarządzająca programem współpracy wykonuje funkcje instytucji zarządzającej i instytucji certyfikującej, określone w art. 114 i 115 rozporządzenia (UE) nr [...]/2012 [RWP].
2. Instytucja zarządzająca, po konsultacji z państwami członkowskimi i państwami trzecimi uczestniczącymi w programie współpracy, powołuje wspólny sekretariat.

Wspólny sekretariat wspomaga instytucję zarządzającą i komitet monitorujący w wykonywaniu ich funkcji. Wspólny sekretariat dostarcza również potencjalnym beneficjentom informacji o możliwościach finansowania w ramach programów współpracy oraz wspiera beneficjentów w prowadzeniu operacji.

3. W przypadku gdy instytucją zarządzającą jest EUWT, weryfikacje na mocy art. 114 ust. 4 lit. a) rozporządzenia (UE) nr [...]/2012 [RWP] prowadzone są przez instytucję zarządzającą dla całego obszaru objętego programem.
4. Jeżeli instytucja zarządzająca nie może przeprowadzić weryfikacji na mocy art. 114 ust. 4 lit. a) rozporządzenia (UE) nr [...]/2012 [RWP] na całym obszarze objętym programem, każde państwo członkowskie lub państwo trzecie wyznacza podmiot lub osobę odpowiedzialną za przeprowadzenie takich weryfikacji w odniesieniu do beneficjentów na swoim terytorium („kontrolera”).

Kontrolerami są, o ile to możliwe, te same instytucje, które są odpowiedzialne za przeprowadzanie takich weryfikacji dla programów operacyjnych w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” lub, w przypadku państw trzecich, za przeprowadzanie porównywalnych weryfikacji w ramach instrumentów polityki zewnętrznej Unii.

Każde państwo członkowskie lub państwo trzecie jest odpowiedzialne za weryfikacje prowadzone na jego terytorium.

5. W przypadku gdy dostarczanie współfinansowanych produktów lub usług może zostać zweryfikowane wyłącznie w odniesieniu do całej operacji, weryfikacja przeprowadzana jest przez instytucję zarządzającą lub przez kontrolera z państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma beneficjent wiodący.

Artykuł 23

Funkcje instytucji audytowej

1. Państwa członkowskie i państwa trzecie uczestniczące w programie współpracy mogą postanowić, że instytucja audytowa jest uprawniona do bezpośredniego wykonywania funkcji określonych w art. 116 rozporządzenia (UE) nr [...]/2012 [RWP] na całym terytorium objętym programem współpracy. Państwa te decydują, w jakich przypadkach instytucji audytowej towarzyszy audytor z państwa członkowskiego lub państwa trzeciego.
2. W przypadku gdy instytucja audytowa nie posiada zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, wspomaga ją grupa audytorów, w skład której wchodzi po jednym

przedstawicieli z każdego państwa członkowskiego lub państw trzecich uczestniczących w programie współpracy i wykonujących funkcje określone w art. 116 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP].

Każdy przedstawiciel jest odpowiedzialny za poinformowanie o okolicznościach faktycznych dotyczących wydatków na jego terytorium, które są wymagane przez instytucję audytową w celu dokonania oceny tych wydatków.

Grupa audytorów zostaje utworzona najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od decyzji o zatwierdzeniu programu współpracy. Grupa opracowuje własny regulamin wewnętrzny, a przewodniczy jej instytucja audytowa w ramach programu współpracy.

3. Audytorzy są funkcjonalnie niezależni od kontrolerów przeprowadzających weryfikacje na mocy art. 22.

Artykuł 24 **Akredytacja**

Instytucja zarządzająca jest akredytowana przez organ akredytujący państwa członkowskiego, w którym mieści się siedziba instytucji zarządzającej.

ROZDZIAŁ VIII

ZARZĄDZANIE FINANSAMI

Artykuł 25 **Zobowiązania budżetowe, płatności i odzyskiwanie środków**

1. Wsparcie z EFRR dla programów współpracy wypłacane jest na jedno konto bez subkont krajowych.
2. Instytucja zarządzająca dba o to, aby wszelkie kwoty wypłacone w wyniku nieprawidłowości zostały odzyskane od beneficjenta wiodącego lub od jedyne go beneficjenta. Beneficjenci zwracają beneficjentowi wiodącemu nienależnie wypłacone kwoty.
3. Jeśli beneficjent wiodący nie zdoła zapewnić sobie zwrotu kwot od innych beneficjentów lub w przypadku gdy instytucja zarządzająca nie zdoła zapewnić sobie zwrotu kwot od beneficjenta wiodącego lub jedyne go beneficjenta, państwo członkowskie lub państwo trzecie, na którego terytorium ma siedzibę lub, w przypadku EUWT, jest zarejestrowany, dany beneficjent wiodący lub jedyne go beneficjent, zwraca instytucji zarządzającej kwotę nienależnie wypłaconą temu beneficjentowi. Instytucja zarządzająca odpowiada za zwrot stosownych kwot do budżetu ogólnego Unii, zgodnie z podziałem odpowiedzialności między uczestniczące państwa członkowskie określonym w programie współpracy.

Artykuł 26
Stosowanie euro

W drodze odstępstwa od art. 123 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP], wydatki poniesione w walucie innej niż euro są przeliczane przez beneficjentów na euro w miesiącu, w którym poniesiono wydatki.

Przeliczenie jest weryfikowane przez instytucję zarządzającą lub przez kontrolera w państwie członkowskim lub państwie trzecim, w którym beneficjent ma swoją siedzibę.

Artykuł 27
Umorzenie zobowiązań

W drodze odstępstwa od art. 127 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP], lecz bez uszczerbku dla art. 127 ust. 4 tego rozporządzenia, Komisja umarza część kwoty w ramach programu współpracy obliczonej zgodnie z art. 127 ust. 1 akapit drugi tego rozporządzenia, której nie wykorzystano w formie wstępnej lub rocznej płatności zaliczkowej, płatności okresowych lub rocznego salda do dnia 31 grudnia trzeciego roku budżetowego następującego po roku zobowiązania budżetowego w ramach programu współpracy, lub w przypadku której nie przesłano wniosku o płatność zgodnie z art. 126 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr [...] /2012 [RWP].

Artykuł 28
Udział państw trzecich

Szczegółowe przepisy dotyczące zarządzania finansami, a także programowania, monitorowania, oceny i kontroli udziału państw trzecich w programach współpracy transnarodowej i międzyregionalnej, o których mowa w art. 3 ust. 4 akapit drugi i ust. 5, ustanawiane są w odpowiednich programach współpracy lub w odpowiednich porozumieniach o finansowaniu między Komisją, poszczególnymi państwami trzecimi i państwem członkowskim, w którym siedzibę ma instytucja zarządzająca odpowiedniego programu współpracy.

ROZDZIAŁ X

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 29
Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych powierzone Komisji podlegają warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 17 ust. 1, powierza się Komisji na czas nieokreślony od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 17 ust. 1, może zostać odwołane w dowolnym momencie przez Parlament Europejski lub Radę.

Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie uprawnień określonych w tej decyzji. Staje się ona skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność aktów delegowanych już obowiązujących.

4. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja powiadamia o tym równocześnie Parlament Europejski i Radę.
5. Akt delegowany przyjęty na mocy art. 17 ust. 1 wchodzi w życie wyłącznie w przypadku braku sprzeciwu Parlamentu Europejskiego lub Rady wyrażonego w ciągu dwóch miesięcy od zawiadomienia o tym akcie Parlamentu Europejskiego i Rady lub też jeśli przed upływem tego terminu zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie zgłoszą sprzeciwu. Z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady termin ten jest przedłużany o dwa miesiące.

Artykuł 30

Procedura komitetowa

1. Komisję wspiera Komitet Koordynujący Fundusze. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 31

Przepisy przejściowe

1. W odniesieniu do celu „Europejska współpraca terytorialna” niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację lub zmianę, w tym całkowite lub częściowe unieważnienie, wsparcia zatwierdzonego przez Komisję na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 1080/2006 lub wszelkich innych przepisów mających zastosowanie do tej pomocy w dniu 31 grudnia 2013 r., które w związku z tym mają zastosowanie po tym terminie do tej pomocy lub do danych projektów do czasu ich zamknięcia.
2. Pozostają ważne wnioski o wsparcie w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” na lata 2007-2013 złożone na mocy rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 przed dniem 1 stycznia 2014 r.

Artykuł 32
Przeгляд

Parlament Europejski i Rada dokonują przeglądu niniejszego rozporządzenia do dnia 31 grudnia 2022 r. zgodnie z art. 178 Traktatu.

Artykuł 33
Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

Wspólne wskaźniki dla celu „Europejska współpraca terytorialna”, o których mowa w art. 15

	JEDNOSTKA	NAZWA
Inwestycja produkcyjna		
	przedsiębiorstwa	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje
	przedsiębiorstwa	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie finansowe inne niż dotacje
	przedsiębiorstwa	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie niefinansowe
	przedsiębiorstwa	Liczba nowych wspieranych przedsiębiorstw
	EUR	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla MŚP (dotacje)
	EUR	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla MŚP (inne niż dotacje)
	ekwiwalenty pełnego czasu pracy	Liczba miejsc pracy utworzonych w MŚP objętych pomocą
Turystyka	odwiedziny	Liczba odwiedzin atrakcji turystycznych objętych wsparciem
Infrastruktura TIK	osoby	Ludność objęta szerokopasmowym dostępem do sieci o przepustowości co najmniej 30 Mb/s
Transport		
Kolej	km	Całkowita długość nowych linii kolejowych
		z czego: TEN-T
	km	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych
		z czego: TEN-T
Drogi	km	Całkowita długość nowych dróg

		z czego: TEN-T
	km	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg
		z czego: TEN-T
Transport miejski	przejazdy pasażerskie	Wzrost liczby przejazdów pasażerskich z wykorzystaniem objętej wsparciem usługi komunikacji miejskiej
Śródlądowe drogi wodne	tonokilometry	Wzrost przewozu ładunków ulepszonymi śródlądowymi drogami wodnymi
Środowisko		
Odpady stałe	tony	Dodatkowe możliwości przerobowe w zakresie recyklingu odpadów
Zaopatrzenie w wodę	osoby	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę
	m ³	Szacowane ograniczenie wycieków w sieciach wodociągowych
Oczyszczanie ścieków	równoważna liczba mieszkańców	Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków
Zapobieganie ryzyku i zarządzanie ryzykiem	osoby	Liczba ludności korzystającej ze środków ochrony przeciwpowodziowej
	osoby	Liczba ludności korzystającej ze środków ochrony przed pożarami lasów lub innych środków ochronnych
Rekultywacja gruntów	hektary	Łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów
Zasklepanie gleby	hektary	Zmiana powierzchni gleb zasklepionych w wyniku zabudowy
Przyroda i różnorodność biologiczna	hektary	Powierzchnia siedlisk o lepszym statusie ochrony
Badania i innowacje		

	osoby	Liczba personelu zajmującego się badaniami i rozwojem/badaczy w nowo wybudowanych lub wyposażonych obiektach infrastruktury badawczej
	przedsiębiorstwa	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi objętymi wsparciem
	ekwiwalenty pełnego czasu pracy	Liczba stanowisk pracy dla personelu zajmującego się badaniami i rozwojem/badaczy utworzonych w podmiotach objętych wsparciem
	EUR	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla projektów w zakresie innowacji lub B+R
	przedsiębiorstwa	Liczba przedsiębiorstw, które dzięki objętym wsparciem projektom w zakresie innowacji lub B+R wprowadziły na rynek nowe lub znacznie ulepszone produkty
	przedsiębiorstwa	Liczba przedsiębiorstw, które dzięki objętym wsparciem projektom w zakresie innowacji lub B+R wprowadziły nowe dla firmy lub znacznie ulepszone produkty
Energia i zmiana klimatu		
Energia odnawialna	MW	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej
Efektywność energetyczna	gospodarstwa domowe	Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii
	kWh/rok	Zmniejszenie zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych
	użytkownicy	Liczba dodatkowych użytkowników energii podłączonych do inteligentnych sieci
Redukcja gazów cieplarnianych	tony równoważnika CO ₂	Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych wyrażony w równoważnikach CO ₂
Infrastruktura społeczna		

Opieka nad dziećmi i edukacja	osoby	Potencjał usługowy objętej wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej
Zdrowie	osoby	Potencjał usług zdrowotnych objętych wsparciem
Budynki mieszkalne	gospodarstwa domowe	Liczba gospodarstw domowych korzystających z poprawy warunków mieszkaniowych
Turystyka	odwiedziny	Liczba odwiedzin atrakcji turystycznych objętych wsparciem
Dziedzictwo kulturowe	odwiedziny	Liczba odwiedzin obiektów objętych wsparciem
Rozwój obszarów miejskich	osoby	Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich
	metry kwadratowe	Nowa otwarta przestrzeń na obszarach miejskich
	metry kwadratowe	Nowe budynki publiczne lub komercyjne na obszarach miejskich
	metry kwadratowe	Nowe budynki mieszkalne na obszarach miejskich
Rynek pracy i szkolenia²²		
	osoby	Liczba uczestników transgranicznych inicjatyw w zakresie mobilności
	osoby	Liczba uczestników wspólnych lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspólnych szkoleń
	osoby	Liczba uczestników projektów wspierających równouprawnienie płci, równe szanse i włączenie społeczne ponad granicami

²² W stosownych przypadkach informację o uczestnikach przedstawia się w podziale według ich statusu na rynku pracy, wskazując, czy są oni „zatrudnieni”, „bezrobotni”, „długotrwale bezrobotni”, „nieaktywni zawodowo” lub „nieaktywni zawodowo oraz niekształący się ani nieuczestniczący w szkoleniu”.

	osoby	Liczba uczestników wspólnych systemów kształcenia i szkoleń mających na celu wspieranie zatrudnienia młodzieży, możliwości edukacyjnych oraz szkolnictwa wyższego i zawodowego ponad granicami
Zdolności instytucjonalne i administracyjne		
	liczba	Liczba projektów wspierających współpracę prawną i administracyjną i współpracę między obywatelami i instytucjami
	liczba	Liczba projektów opracowywanych i realizowanych w celu wsparcia wdrażania strategii makroregionalnych i strategii dotyczących basenów morskich
	liczba	Liczba projektów współpracy międzyregionalnej opracowanych w celu wzmocnienia skuteczności polityki spójności
	liczba	Liczba projektów współpracy międzyregionalnej opracowanych i realizowanych w celu wzmocnienia skuteczności polityki spójności